

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

Історія української культури
підготовки бакалавра

спеціальності: 032 Історія та археологія
освітньо-професійної програми
«Історія, європеїстика, археологія»

Силабус навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ» підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія, освітньо-професійної програми «Історія, європеїстика, археологія».

Розробник:

Шабала Ярослав Миколайович, професор, доктор історичних наук

Малеончук Галина Олександрівна, старший викладач, кандидат історичних наук

Силабус навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри історії України та археології

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри історії України та археології (протокол № 2 від 18 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри *В.К.* (проф. Баран В. К.)

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітньо-професійні програми: Історія, європеїстика, археологія Освітній ступінь: бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання другий
ІНДЗ: є		Семестр четвертий
		Лекції 34 год.
		Практичні (семінарські) 34 год.
		Самостійна робота 46 год.
	Консультації 9 год.	
	Форма контролю: екзамен	

ІІ. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПП: Шабала Ярослав Миколайович

Науковий ступінь: доктор історичних наук

Посада: проєсор кафедри історії України та археології

Контактна інформація: shabala.yaroslav@vnu.edu.ua

Посилання на розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ПП: Малеончук Галина Олександрівна

Науковий ступінь: кандидат історичних наук

Посада: старший викладач кафедри історії України та археології

Контактна інформація: maleonchuk.galyna@eenu.edu.ua

Посилання на розклад <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу. Силабус навчальної дисципліни «Історія української культури» складений для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 032 Історія та археологія, освітньо-професійної програми «Історія, європеїстика, археологія». Курс «Історія української культури» у системі гуманітарного та морально-духовного самовизначення випускників вищої школи спрямований на дослідження національної культури як основи розуміння феномена людської культури, на формування світоглядного підґрунтя життєдіяльності особистості, прийнятої духовністю нації, здатної до повноцінного діалогу з носіями інших національних культур, зорієнтованої на загальнолюдські цінності. Гостра необхідність вивчення історії культури українського

народу зумовлена складними суспільно-політичними й етнокультурними процесами в сучасній Україні, що засвідчують глибокий смисл національної культури як граничної основи буття української спільноти, її ідентичності та єдності, а також самоствердження серед інших спільнот і культур світу. Розбудова національної культури є нині не менш актуальною, ніж проблеми демократизації українського суспільства, побудови правової держави, трансформації української економіки на засадах цивілізованих ринкових відносин.

1. Перереквізити. Вивчення дисципліни передбачає знання основних етапів історії України

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Метою навчальної дисципліни «Історія української культури» є поглиблене вивчення найбільш знакових проблем давньої та середньовічної історії України.

Основними завданнями під час вивчення дисципліни «Давня та середньовічна історія України» є:

визначити історичний зміст кожного з періодів давньої та середньовічної історії України, з'ясувати закономірності та особливості розвитку людського суспільства на кожному з етапів окресленого періоду;

розкрити особливості суспільної організації, господарства, розвитку матеріальної та духовної культури стародавнього населення України у давні часи;

з'ясувати проблему походження українського народу та охарактеризувати основні етапи етногенезу української спільноти;

дослідити механізм формування державності у східних слов'ян, сформулювати об'єктивне уявлення про основні етапи історичного розвитку Давньоруської держави, визначити її роль і місце в історії українського народу;

з'ясувати історичні передумови утворення Галицько-Волинської держави та розглянути основні етапи її історії;

показати особливості політичного, економічного та культурного розвитку українських земель в складі іноземних держав у середині XIV – першій половині XVII ст.; - розкрити причини, показати основні шляхи формування українського козацтва, визначити його роль і місце в історії українського народу;

охарактеризувати основні форми соціальних та національно-визвольних рухів українського населення в умовах іноземного поневолення показати їхній вплив на націотворчі процеси; - ознайомити студентів з культурними надбаннями українського народу в зазначений період.

3. Результати навчання (компетентності)

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність працювати в команді.

Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

Здатність відшуковувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні соціальні події та явища.

Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

Здатність здійснювати та організовувати археологічну діяльність.

Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

4. Структуро навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форм а контр олю/б али
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Історія української культури як складова частина історії України	2	2				
Тема 2. Культура стародавнього населення України кам'яної доби	2			2		
Тема 3. Трипільська культура в історії України	4		2	2		

Тема 4. Культура кочових народів на території України (IX ст. до н. е. – IV ст.. н. е.)	4		2	2		
Тема 5. Культура населення античних держав Північного Причорномор'я	2		2			
Тема 6. Давні слов'яни та їх культура	2			2		
Тема 7. Культура Київської Русі	6	4			2	
Тема 8. Культурні процеси в Україні у другій половині XIV – першій половині XVI ст.	4	2		2		
Тема 9. Розвиток культури в Україні у другій половині XVI – першій половині XVII ст.	6	2	2	2		
Тема 10. Культурний розвиток українських земель у другій половині XVII – XVIII ст.	6	2	2	2		
Тема 11. Українське національно-культурне відродження Наддніпрянщини у першій половині XIX ст.	6	2	2	2		
Тема 12. Культура західноукраїнських земель у першій половині XIX століття.	6		2	2		
Тема 13. Розвиток культури в Наддніпрянській Україні у другій половині XIX ст.	6	2	2	2		
Тема 14. Культура західноукраїнських земель у другій половині XIX століття.	4		2	2		
Загальна кількість за результатами ПО						12/П О
Активність						3/ДС
Модульна контрольна робота 1						30
Разом за модулем 1	58	16	18	22	2	45
Змістовий модуль 2.						
Тема 15. Особливості та основні тенденції розвитку української культури на початку XX ст.	4	2		2		
Тема 16. Культурне будівництво в період Української революції 1917 – 1921 рр.	8	2	2	2	2	
Тема 17. Культура України у 1920 – 1930-х рр.	6	2	2	2		
Тема 18. Культура західноукраїнських земель в міжвоєнний період	6		2	2	2	
Тема 19. Українська культура в умовах Другої світової війни.	4	2		2		
Тема 20. Українська культура в період відбудови	6	2	2	2		
Тема 21. Хрущовська «відлига» і Україна	6	2	2	2		
Тема 22. Культура України в другій половині 60-х – початку 80-х рр. XX	6	2	2	2		

століття.						
Тема 23. Культура України періоду 1985 – 1991 рр.	8	2	2	4		
Тема 24. Українська культура в умовах незалежності	8	2	2	4		
Загальна кількість за результатами ПО						12
Активність						3
Модульна контрольна робота 2						30
Разом за модулем 2	62	18	16	24	4	45
ІНДЗ						10
Всього годин:	120	34	34	46	6	100

ПО – поточне опитування; ДС – дискусія

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури відповідно до структури навчальної дисципліни, збір інформації зі списку завдань для самостійного опрацювання (перелік нижче).

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Джерела та шляхи формування української культури.
2. Культура кочового населення ранньозалізної доби (кіммерійці, скіфи, сармати).
3. Культура античних держав Північного Причорномор'я.
4. Релігія та міфологія давніх слов'ян.
5. Виникнення писемності у східних слов'ян.
6. Культурні зв'язки Київської Русі та Галицько-Волинської держави.
7. Ідеї Реформації та Відродження в Україні.
8. Виникнення братств та їх роль у культурному житті України.
9. Початки книгодрукування в Україні.
10. Українське козацтво як культурне явище.
11. Традиційно-побутова культура українців у другій половині XIV – першій половині XVII ст.
12. Українсько-російські культурні взаємини у другій половині XVII – XVIII ст.
13. Києво-Могилянська академія.
14. Становлення вищої освіти в Україні у XIX ст.
15. Розвиток історичної науки в Україні у XIX ст.
16. Виникнення українського професійного театру в Наддніпрянській Україні.
17. Родини Лисенків, Косачів та Старицьких у культурно-мистецькому житті України другої половини XIX – початку XX ст.
18. Громадська та культурно-просвітницька діяльність М. Драгоманова.
19. І.Франко та Леся Українка в українській культурі початку XX ст.
20. Діячі української культури в національно-визвольному русі початку XX ст.
21. Діяльність Гетьманату П. Скоропадського в галузі культури.
22. Розстріляне відродження у долях діячів української культури.
23. Діяльність культурних громадських організацій у Волинському воєводстві.

24. Преса і радіо в період Другої світової війни.
25. Образотворче мистецтво доби Хрущовської «відлиги».
26. Творчість Марії Приймаченко в історії української культури.
27. Українські культурні осередки закордоном.
28. Україна в сучасних культурних процесах.

6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне-навчально-дослідне завдання по курсу включає підготовку наукового дослідження на тему : «Видатні діячі української культури», що буде оцінене максимально в 10 балів.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання роботи студента на практичних заняттях здійснюється за 12-ти бальною шкалою. Зокрема, доповідь – 0-12 балів, поточний бал за модуль є сумою середнього арифметичного показника усіх оцінок, отриманих за доповіді на практичних заняттях (максимум 12 балів) та оцінки за доповнення чи участь в дискусії – 6 балів (під час занять по темах одного модулю). Загалом, робота на практичних заняттях дає змогу отримати максимально 40 балів (20 балів за кожен модуль). В підсумку студент отримати 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за виконання модульних контрольних робіт.

Пропущені заняття студент може відпрацювати шляхом підготовки конспекту семінарського заняття або проведення тематичної розмови з викладачем відповідно до графіку консультацій.

Студенти зобов'язані дотримуватися основних засад академічної доброчесності та нетерпимості до плагіату.

Схема розподілу балів

Поточний контроль (мах - 40 балів)		Модульний контроль (мах - 60 балів)		Підготовка ІНДЗ	Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2			
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2		
12 балів як середнє арифм. + 3 балів за активність	12 балів як середнє арифм. + 3 балів за активність	30	30	10	100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	

60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на

		підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію

	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах
--	----	---

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Академічне релігієзнавство : Підручник для вузів / за ред. А. М. Колодного. – К. : Світ знань, 2000. – 862 с.
2. Александрович В. Мистецтво Галицько–Волинської держави / В. Александрович. – Львів : НАНУ, 1999. – 132 с.
3. Бокань В. Історія культури України: Навч. посібник / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
4. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник / О. Ю. Висоцький. – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с.
5. Горський В. С. Історія української філософії: Курс лекцій / В. С. Горський. – К. : Наукова думка, 1996. – 286 с.
6. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної української нації / Я. Грицак. – К. : Генеза, 2000. – 360 с.
7. Історія релігії в Україні : Навч. посібник / за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – К. : Т-во «Знання», 1999. – 735 с.
8. Історія світової та української культури : Підручник / В. А. Гречко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. : Літера, 2002. – 463 с.
9. Історія української культури / За загал. ред. І. Крип'якевича. – К. : Либідь, 2002. – 656 с.
10. Історія української культури / За ред. О. Павлова. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
11. Історія української та зарубіжної культури / за ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остафійчука. – К. : Знання, 2002. – 351 с.
12. Історія української культури у 5-ти т. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ю. С. Асєєв, В. Д. Баран, І. А. Баранов. – К. : Наукова думка, 2001. – 1134 с.
13. Історія української культури у 5-ти т. Т. 2. Українська культура XIII – першої половини XVII ст. / В. С. Александрович, В. Г. Балушок, М. Б. Боянівська. – К. : Наукова думка, 2001. – 846 с.
14. Історія української культури у 5-ти т. Т. 3. Українська культура другої половини XVII – XVIII ст. / В. С. Александрович, В. Й. Борисенко, Т. М. Виврот. – К. : Наукова думка, 2003. – 1246 с.
15. Історія української культури у 5-ти т. Т. 4. Кн. 1. Українська культура XIX ст. / А. Ф. Артюх, В. Г. Балушок, Г. Б. Бондаренко. – К. : Наукова думка, 2008. – 1008 с.
16. Історія української культури у 5-ти т. Т. 4. Кн. 2. Українська культура XIX ст. / А. Ф. Артюх, В. Г. Балушок, Г. Б. Бондаренко. – К. : Наукова думка, 2005. – 1294 с.
17. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник / М. В. Кордон. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 584 с.
18. Культура і побут населення України: Навч. посібник / за ред. В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх. – К. : Либідь, 1993. – 288 с.

19. Культурологія : Навч. посібник / за ред. Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, А. Ю. Кондратюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 392 с.
20. Культурологія : теорія та історія культури : Навч. посібник / за ред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с.
21. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник / І. Зязюн, В. Семашко та ін. ; Ред. М. М. Закович. – К. : Знання, 2007. – 567 с.
22. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. – Львів : Світ, 2005. – 568 с.
23. Мистецтво України: Біографічний довідник / За ред. А. В. Кудрицького. – К. : Укр. енцикл., 1997. – 700 с.
24. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К. : «АтрЕк», 1998. – 728 с.
25. Українська і зарубіжна культура. Навч. посібник / Під заг. ред. К. В. Заблоцької. – Донецьк : Східний видавничий дім, 2001. – 372 с.
26. Українська культура : Історія і сучасність : Навч. посібник / С. О. Черепанова, В. Г. Скотний, І. В. Бичко та ін. – Львів : Світ, 1994. – 455 с.
27. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький. – К. : Знання, 2007. – 680 с.
28. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття / І. Шевченко. – Львів : Інститут Історії Церкви Львівської Богословської Академії 2001. – 250 с.
29. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.

Допоміжна література

1. Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода / Д. Багалій. – К. : Оріон, 1992. – 472 с.
2. Білецький П. О. Українське мистецтво другої половини XVII – XVIII століть / П. О. Білецький. – К. : Мистецтво, 1981. – 159 с.
3. Веселовська Г. І. Український театральний авангард / Г. І. Веселовська. – К. : Фенікс, 2010. – 368 с.
4. Грабович Г. До історії української літератури : дослідження, есії, полеміка. – К. : Критика, 2003. – 631 с.
5. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856 – 1886) / Я. Грицак. – К. : Критика, 2006. – 632 с.
6. Гусев В. І. Філософія доби Відродження / В. І. Гусев. – К. : Університет «Києво-Могилянська академія», 1993. – 91 с.
7. Дашкевич Я. Національна самосвідомість українців на зламі XVI-XVII ст. / Я. Дашкевич. // Сучасність. – 1992. – № 3. – С.65-74.
8. Дворнік Ф. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації / Ф. Дворнік. – К. : Дух і Літера, 2000. – 528 с.
9. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т.1. / за ред. М. Ю. Відейка. – К. : Укрполіграфмедіа, 2004. – 703 с.
10. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т.2. / за ред. М. Ю. Відейка. – К. : Укрполіграфмедіа, 2004. – 656 с.
11. Єрмакова Н. Березільська культура: Історія, досвід / Н. Єрмакова. – К. : Фенікс, 2012. – 512 с.
12. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine : Українка в конфлікті міфологій / О. Забужко. – К. : Факт, 2007. – 640 с.
13. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст : франківський період / О. Забужко. – К. : Факт, 2009. – 156 с.
14. Забужко О. С. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу / О. Забужко. – К. : Факт, 2009. – 160 с.

15. Залізняк Л. Л. Первісна історія України / Л. Л. Залізняк. – К. : Вища школа, 1999. – 264 с.
16. Зубавіна І. Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті / І. Б. Зубавіна. – К. : ФЕНІКС, 2007. – 296 с.
17. Зубар В. Античний світ Північного Причорномор'я / В. Зубар, Е. Ліньова, Н. Сон. – К. : Вид-во ім. О. Теліги, 1999. – 320 с.
18. Зубарь В. М. Боги и герои античного Херсонеса / В. М. Зубар. – К. : Изд. дом «Стилос», 2005. – 188 с.
19. Іванова Л. Г. Україна між Сходом і Заходом – до проблеми становлення національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті східноєвропейського розвитку (І половина ХІХ ст.) / Л. Г. Іванова. – К. : НПУ ім. М. Драгоманова, 2007. – 136 с.
20. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми / Я. Ісаєвич. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. – 520 с.
21. Карпов А. В. Язычество, христианство, двоеверие : религиозная жизнь Древней Руси в IX – XI веках / А. В. Карпов. – СПб. : Алатая, 2008. – 184 с.
22. Климов В. Феномен Петра Могили (Біографія. Діяльність. Позиція) / В. Климов, А. Колодний, А. Жуковський та ін. – К. : Дніпро, 1996. – 270 с.
23. Когут З. Російський централізм і українська автономія: Ліквідація Гетьманщини, 1760 – 1830 / З. Когут. – К. : Основи, 1996. – 317 с.
24. Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 1. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів : Світ, 2004. – 256 с.
25. Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 2. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів.: Світ, 2004. – 268 с.
26. Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 3. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Львів.: Світ, 2005. – 286 с.
27. Крижицький С. Д. Античні міста держави Північного Причорномор'я / С. Д. Крижицький, В. М. Зубар, А. С. Русяєва. – К. : Вид. дім "Альтернативи", 1998. – 352 с.
28. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні / В. Литвинов. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. – 472 с.
29. Ловмянский Г. Религия славян и её упадок / Г. Ловмянский. – СПб. : Академический проект, 2003. – 512 с.
30. Макаров А. Світло українського бароко / А. Макаров. – К. : «Мистецтво», 1994. – 247 с.
31. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури / Є. Маланюк. – К. : АТ «Обереги», 1992. – 80 с.
32. Моренець В. П. Національні шляхи поетичного модерну першої половини ХХ ст.: Україна і Польща : монографія / В. П. Моренець. – К. : Основи, 2002. – 327 с.
33. Насенко М. К. Художня література України : Від міфів до модерної реальності. – К. : Просвіта, 2008. – 1063 с.
34. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Редкол. : В. Сидоренко (голова) та ін. – К. : Інтертехнологія, 2006. – 1054 с.
35. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології / І. Нечуй-Левицький. – К. : АТ «Обереги», 2003. – 144 с.
36. Огієнко І. І. Дохристиянські вірування українського народу / І. І. Огієнко. – К. : АТ «Обереги», 1992. – 424 с.
37. Огієнко І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. – К. : Либідь, 1994. – 448 с.
38. Огієнко І. Українська культура / І. І. Огієнко. – К. : Абрис, 1991. – 272 с.
39. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К. : Либідь, 1999. – 448 с.
40. Протас М. О. Українська скульптура ХХ століття / М. О. Протас. – К. : Інтертехнологія, 2006. – 278 с.
41. Раевский Д. С. Мир скифской культуры / Д. С. Раевский. – М. : Языки славянских культур, 2006. – 600 с.

42. Репресоване «відродження» / Упоряд. О. І. Сидоренко, Д. В. Табачник. – К. : Україна, 1993. – 399 с.
43. Роготченко О. О. Соціалістичний реалізм і тоталітаризм / О. О. Роготченко. – К. : ФЕНІКС, 2007. – 608 с.
44. Самойлович В. П. Народна архітектура України в ілюстраціях / В. П. Самойлович. – К. : Абрис, 1999. – 281 с.
45. Сарбей В. Г. Національне відродження України / В. Г. Сарбей. – К. : Вид. дім «Альтернативи», 1999. – 336 с.
46. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України ХХ – ХХІ століть / В. Д. Сидоренко. – К. : ВХ[студіо], 2008. – 188 с.
47. Скржинская М. В. Древнегреческие праздники в Элладе и Северном Причерноморье / М. В. Скржинская. – К. : Институт истории Украины НАН Украины, 2009. – 363 с.
48. Степовик Д. В. Українське мистецтво першої половини ХІХ століття / Д. В. Степовик. – К. : Мистецтво, 1982. – 191 с.
49. Толочко О. П. Київська Русь / О. П. Толочко, П. П. Толочко. – К. : Вид-во «Альтернатива», 1998. – 352 с.
50. Українська література ХІV – ХVІ ст. – К.: «Наукова думка», 1988. – 600 с.
51. Український авангард 1910-1930 років [Ізоматеріал] : альбом / автор і упоряд. Д. О. Горбачов. – К. : Мистецтво, 1996. – 400 с.
52. Український живопис ХІХ — початку ХХ ст. : альбом. – Хмельницький : Галерея, 2005. – 272 с.
53. Український живопис ХХ – поч. ХХІ ст. : альбом. – Хмельницький : Галерея, К. : Артанія Нова, 2006. – 304 с.
54. Український іконопис ХІІ—ХІХ ст. з колекції НХМУ. Альбом. – Хмельницький : Галерея, 2005. – 256 с.
55. Український модернізм 1910-1930 : альбом. – Хмельницький : Галерея, 2006. – 288 с.
56. Український портрет ХVІ – ХVІІІ ст.: альбом. – Хмельницький : Галерея, 2006. – 355 с.
57. Уманцев Ф. С. Мистецтво давньої України: історичний нарис / Ф. С. Уманцев. – К. : Либідь, 2002. – 328 с.
58. Федів Ю. А. Історія української філософії / Ю. А. Федів, Н. Г. Мозкова. – К. : Україна, 2001. – 510 с.
59. Фіголь М. Мистецтво стародавнього Галича / М. Фіголь. – К. : Мистецтво, 1997. – 224 с.
60. Чижевський Д. І. Історія української літератури / Д. І. Чижевський. – К. : Видавничий центр «Академія», 2003. – 568 с.
61. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Д. Чижевський. – К. : Вид-во "Орій", 1992. – 230 с.
62. Чижевський Д. І. Філософія Г. С. Сковороди / Д. І. Чижевський. – Харків : Прапор, 2004. – 272 с.
63. Чмихов М. О. Давня культура: Навч. посібник / М. О. Чмихов. – К. : Либідь, 1992. – 228 с.
64. Щербак В. О. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина ХV – середина ХVІІ ст. / В. О. Щербак. – К. : Видавничий дім "KM Academia", 2000. – 300 с.
65. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. / Н. Яковенко. – К. : Генеза, 1997. – 312 с.
66. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні ХVІ – ХVІІ ст. / Н. Яковенко. – К. : Критика, 2002. – 416 с.

Інтернет-ресурси:

<http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України.

<http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії

<http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»

<http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

<http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології

ім. М. Т. Рильського НАНУ

<http://k-ua.net/> – сайт «Культура України».

http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека